

101711

30-11-11

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Αθήνα 21 /11/2011

Αριθ.Πρωτ.Υ1/Γ.Π/οικ.

128819

Ταχ. Δ/νση Βερανζέρου 50
Ταχ. Κώδικας Αθήνα ΤΚ10438
Πληροφορίες Φ. Καλύβα
Τηλέφωνο (210) 5236948
Fax (210) 5233563

ΠΡΟΣ :

Υπουργείο Παιδείας δια Βίου Μάθησης
και Θρησκευμάτων

1. Δ/νση Σπουδών Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης

2. Δ/νση Επαγγελματικού
Προσανατολισμού και
Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων
Τμήμα Β' Αγωγής Υγείας &
Περιβαλλοντικής Αγωγής

Α. Παπανδρέου 37

Μαρούσι 15-180

ΘΕΜΑ: «Η φθειρίαση και η αντιμετώπισή της»

Η μόλυνση με φθείρες της κεφαλής είναι **σύνηθες γεγονός στους βρεφονηπιακούς σταθμούς και στα παιδιά σχολικής ηλικίας**. Όλες οι κοινωνικοοικονομικές ομάδες μπορούν να προσβληθούν και η **φθειρίαση δεν αποτελεί ένδειξη κακής υγιεινής**. Η φθείρα δεν επηρεάζεται από το μήκος της τρίχας, το συχνό λούσιμο ή το χτένισμα. Η φθείρα της κεφαλής δεν θέτει σε κίνδυνο την υγεία του παιδιού και δεν είναι υπεύθυνη για τη διασπορά νοσημάτων.

Τρόπος μετάδοσης: Οι φθείρες δεν έχουν φτερά. Δεν πετούν ή πηδούν. Η μετάδοση από άνθρωπο σε άνθρωπο και όχι από τα ζώα, γίνεται με άμεση επαφή με τα μαλλιά προσβεβλημένων ατόμων ή πιθανό έμμεσα με επαφή με τα προσωπικά τους αντικείμενα όπως κτένες, βούρτσες, καπέλα, ρούχα ή μαξιλάρια.

Κύκλος ζωής του παρασίτου: Το ώριμο θήλυ, 1- 2 ημέρες μετά τη γονιμοποίηση, γεννά ωάρια, που προσκολλώνται στερεά στις τρίχες, μέχρι 1 χιλιοστό από το δέρμα, δεδομένου ότι η θερμοκρασία του σώματος είναι απαραίτητη για την επώασή τους. Κυρίως προτιμάται η περιοχή πίσω από τα αυτιά και τη βάση του κρανίου. Η περίοδος επώασης από το στάδιο της κόνιδας μέχρι την εκκόλαψη των πρώτων νυμφών είναι 6- 10 ημέρες. Οι ώριμες φθείρες, ικανές για αναπαραγωγή εμφανίζονται 1-2 εβδομάδες αργότερα. Ο χρόνος ζωής της είναι 1-3 μήνες και στη διάρκεια αυτή εναποθέτει περίπου 300 ωάρια. Η ώριμη φθείρα έχει μήκος 1- 3 χιλιοστά και γκριζωπό χρώμα. Τρέφεται κάθε 3- 6 ώρες, απομυζώντας αίμα από τον ξενιστή της. Κατά την απομύζηση ελευθερώνει τοξίνες στο δέρμα που

όταν ευαισθητοποιούν το άτομο προκαλούν ποικίλου βαθμού κνησμό και επιμολύνσεις από το ξύσιμο.

Η φθείρα της κεφαλής μπορεί να επιβιώσει 1- 2 ημέρες μακριά από το τριχωτό της κεφαλής και τα αυγά της δε μπορούν να εκκολαφθούν σε θερμοκρασίες μικρότερες από αυτές που αναπτύσσονται κοντά στο τριχωτό της κεφαλής.

Αναγνώριση της μόλυνσης: Η διάγνωση στηρίζεται στην απομόνωση φθείρας ή στην παρουσία κόνιδας. Επειδή η φθείρα αποφεύγει το φως και συνήθως κινείται γρήγορα και κρύβεται αποτελεσματικά είναι δύσκολο να απομονωθεί. Έχει βρεθεί ότι η πιθανότητα ανεύρεση φθείρας, που υποδηλώνει και ενεργό παρασίτωση, είναι τέσσερις φορές μεγαλύτερη όταν χρησιμοποιηθεί ειδική κτένα σε σχέση με την απλή επισκόπηση. Τα αυγά, οι νύμφες και οι φθείρες μπορούν να φανούν με γυμνό μάτι. Θα μπορούσε όμως να χρησιμοποιηθεί μεγεθυντικός φακός.

Αντιφθειρική αγωγή: Προκειμένου να εφαρμόζεται έγκαιρα η θεραπεία, πρέπει να γίνεται τακτικός έλεγχος από τον γονέα, με το ειδικό κτένι.

Για την αντιμετώπιση της φθειρίασης χρησιμοποιούνται τοπικά αντιφθειρικά σκευάσματα με τη μορφή λοσιόν, σαμπουάν ή κρέμας.

Τα αντιφθειρικά αυτά εφαρμόζονται στα μαλλιά για 5 -10 λεπτά ή τα σκευάσματα που έχουν λοσιόν, για μερικές ώρες και η θεραπεία επαναλαμβάνεται μετά από 7- 10 ημέρες. Σημειώνεται ότι η δραστική ουσία, παραμένει στα μαλλιά και ασκεί δράση έως και δύο εβδομάδες μετά την εφαρμογή τους. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για την αποτελεσματικότητα της θεραπείας.

Το ξύδι, τα conditioners και ο ζεστός αέρας του σεσουάρ αδρανοποιούν το αντιφθειρικό που παραμένει στην τρίχα και γι' αυτό δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται μετά τη θεραπεία. Οι νεκρές κόνιδες που εξακολουθούν να παραμένουν προσκολλημένες στις τρίχες απομακρύνονται με το ειδικό κτενάκι και διάλυμα ξιδιού πριν την επανάληψη της θεραπείας και όχι αμέσως μετά την πρώτη θεραπεία.

Δεν είναι αποδεδειγμένο αν υλικά όπως η βαζελίνη, ελαιόλαδο, μαγιονέζα είναι αποτελεσματικές θεραπείες.

Οι χτένες και οι βούρτσες, τα σεντόνια ή τα ρούχα μπορούν να πλυθούν με ζεστό νερό. Η θερμοκρασία άνω των 53,5 °C για 5 λεπτά είναι αρκετή για να φονεύσει τις φθείρες και τα αυγά τους, στα διάφορα αντικείμενα.

Δεδομένου ότι η ώριμη φθείρα επιβιώνει μακριά από τον άνθρωπο 1- 2 ημέρες, τα δε ωάρια εκκολάπτονται σε 6-10 ημέρες, τα λούτρινα παιχνίδια που κοιμάται μαζί τους το παιδί, ή άλλα μολυσμένα αντικείμενα, πρέπει να πλένονται και να απομονώνονται σε πλαστική σακούλα για 10- 12 ημέρες.

Η θεραπεία των κατοικίδιων, όπως γάτας ή σκύλου δεν συνιστάται.

Όταν η θεραπεία αποτύχει, συχνά οφείλεται στο ότι δεν δόθηκαν σωστές οδηγίες, δεν ακολουθήθηκαν σωστά οι οδηγίες χρήσεις του αντιφθαιρικού φαρμάκου, δεν απολυμάνθηκαν τα ρούχα και ο γύρω χώρος και τέλος, στο ότι υπάρχει αντοχή στα αντιφθαιρικά φάρμακα. Μάλιστα, για αποφυγή αντοχής συνιστάται να μην χρησιμοποιείται το ίδιο αντιφθαιρικό στο παιδί στη διάρκεια του ίδιου εξαμήνου, αλλά να γίνονται εναλλαγές. Έτσι, πολλοί σήμερα ακολουθούν μηχανικούς τρόπους απομάκρυνσης της φθείρας και αποφεύγουν τη φαρμακευτική αγωγή. Βέβαια, δεν υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση για την αποτελεσματικότητά τους.

Προφύλαξη: Μεγάλη σημασία για την αντιμετώπιση της φθειρίασης έχει η πρόληψη και η αποφυγή της νέας μόλυνσης.

Τονίζεται ότι τα παιδιά πρέπει να αποφεύγουν την άμεση επαφή των μαλλιών τους με τα μαλλιά των άλλων παιδιών καθώς επίσης και να μοιράζονται χτενάκια, βούρτσες και άλλα παρόμοια αντικείμενα. Επίσης δεν πρέπει να κρεμούν τα σακάκια τους σε κοινές κρεμάστρες στο σχολείο αλλά το καθένα να έχει το σακάκι του στην καρέκλα του.

Συχνά χρησιμοποιούνται απωθητικά της φθείρας του τριχωτού της κεφαλής σε παραδοσιακές συνταγές, απωθητικά σαμπουάν, λοσιόν και spray από αιθέρια έλαια, χωρίς όμως πλούσια επιστημονική τεκμηρίωση.

Όταν ένα παιδί βρεθεί με ψείρες θα πρέπει να εξεταστούν τα μέλη του οικογενειακού περιβάλλοντος, καθώς και όλα τα άτομα τα οποία ήλθαν σε στενή επαφή με τον πάσχοντα και να θεραπευθούν, αν έχουν φθειρίαση. Αυτοί που κοιμούνται στο ίδιο κρεβάτι πρέπει επίσης να θεραπευθούν προφυλακτικά.

Κανένα νόημα δεν έχουν απολυμάνσεις του περιβάλλοντος με εντομοκτόνα δεδομένου ότι η φθείρα δύσκολα επιβιώνει μακριά από την κεφαλή και επιπλέον η δραστική ουσία των εντομοκτόνων μπορεί να προκαλέσει ανεπιθύμητες ενέργειες.

Τα παιδιά με φθειρίαση του τριχωτού της κεφαλής δεν πρέπει να αποκλείονται από το σχολείο. Οι γονείς τους όμως, θα πρέπει να ενημερώνονται ότι το παιδί τους θα πρέπει να κάνει τη σωστή θεραπεία.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
2. Γρ. Γ. Δ/ντριας Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής
3. Διεύθυνση Δημόσιας Υγιεινής

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Α. ΦΩΤΕΙΝΕΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

